

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	8	4
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

B.Ed. 4th Semester
1059

SCHOOL LIBRARY AND INFORMATION SERVICES
Paper–E-4.1/4.2 Opt (VIII) (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt **five** questions in all, Question No. IX (Unit-V) is compulsory and selecting **one** question each from Units I to IV.

UNIT—I

- I. What is a school library ? Explain aims and objectives of school library in education. 2,3,3
- II. State Five Laws of Library Science. Explain the implications of Fourth Law of Library Science. 2+6

UNIT–II

- III. Define library classification. Explain the need and purpose of library classification. 2+3+3
- IV. Discuss circulation service. Explain Newark system of charging and discharging with its advantages and disadvantages. 2+6

UNIT—III

- V. Discuss stock verification of library in detail. 8
- VI. What is an accession register ? Explain with the help of 5 entries in it. 2+6

UNIT—IV

VII. Explain library centered teaching. What is the role of a teacher in developing and making use of a school library ? 2+6

VIII. Discuss specific problems of school library with their solutions. 8

UNIT—V

IX. Write short notes on the following :

(a) Library Catalogue.

(b) Reference Book.

(c) Open access system.

(d) E-Library.

2×4=8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— प्रश्न संख्या IX (यूनिट V) अनिवार्य है तथा यूनिट I से IV में प्रत्येक में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें।

यूनिट—I

I. स्कूल लाइब्रेरी क्या है ? शिक्षा में स्कूल पुस्तकालय के लक्ष्यों और उद्देश्यों की व्याख्या करें। 2,3,3

II. पुस्तकालय विज्ञान के पाँच कानून लिखें। लाइब्रेरी साइंस के चौथे कानून के निहितार्थ की व्याख्या करें। 2+6

यूनिट—II

III. पुस्तकालय वर्गीकरण को परिभाषित करें। पुस्तकालय वर्गीकरण की आवश्यकता और उद्देश्य की व्याख्या करें। 2+3+3

IV. परिसंचरण सेवा पर चर्चा करें। नेवार्क प्रणाली की चार्जिंग और डिस्चार्जिंग के फायदे और नुकसान सहित व्याख्या करें। 2+6

ਯੂਨਿਟ-III

- V. ਪੁਸਤਕਾਲਯ ਕੇ ਸਟਾਕ ਸਤਯਾਪਨ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 8
- VI. ਏਕ ਅਭਿਗਮਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਯਾ ਹੈ ? ਇਸਮੇਂ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਵਿ਷ਟਿਯੋਂ ਕੀ ਮਦਦ ਸੇ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-IV

- VII. ਪੁਸਤਕਾਲਯ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। ਏਕ ਸਕੂਲ ਪੁਸਤਕਾਲਯ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਔਰ ਉਪਯੋਗ ਮੇਂ ਸ਼ਿਕਸ਼ਕ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਯਾ ਹੈ ? 2+6
- VIII. ਸਕੂਲ ਪੁਸਤਕਾਲਯ ਕੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਮਸਯਾਔਂ ਪਰ ਉਨਕੇ ਸਮਾਧਾਨੋਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

- IX. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੇਂ :-
- (ਕ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੈਟਾਲੌਗ
- (ਖ) ਸੰਦਰਭ ਪੁਸਤਕ
- (ਗ) ਔਪਨ ਏਕਸੇਸ ਸਿਸਟਮ
- (ਘ) ਈ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ। 2×4=8

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ IX (ਯੂਨਿਟ V) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-I

- I. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੀ ਹੈ ? ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2,3,3
- II. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪੰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਖੋ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਚੌਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਹਿਤਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-II

- III. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+3+3
- IV. ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਨੇਵਾਰਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਚਾਰਜਿੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜਿੰਗ ਦੀ ਇਸਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-III

- V. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਸਟਾਕ ਤਸਦੀਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
- VI. ਇੱਕ ਅਭਿਗਮਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਵਿੱਚ 5 ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-IV

- VII. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ? 2+6
- VIII. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲਾਂ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

- IX. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੈਟਾਲਾਗ
- (ਅ) ਰੈਫਰੈਂਸ ਬੁੱਕ
- (ੲ) ਓਪਨ ਐਕਸੈਸ ਸਿਸਟਮ
- (ਸ) ਈ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ।

2×4=8

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	8	4
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

B.Ed. 4th Semester

(2040)

SCHOOL LIBRARY AND INFORMATION SERVICES

Paper—E-4.1/4.2 Opt. (VIII) (In all Mediums)

~~Time Allowed : Three Hours~~

[Maximum Marks : 40

Note: Attempt 50% of Total Questions of Question Paper. Time: 2 H
All will carry equal marks. Fraction will be lower digit.

Units I to IV.

UNIT-I

- I. What do you mean by a school library ? Discuss aims and objectives of school library in education. 2+3+3
- II. Discuss five laws of Library Science. Explain the implications of Fifth Law of Library Science. 2+6

UNIT-II

- III. Define library classification. Discuss in detail the need and purpose of library classification. 2+3+3
- IV. What is circulation service ? Discuss Browne system of charging and discharging. 2+6

UNIT-III

- V. What is an accession register ? Explain it with the help of 5 entries. 3+5
- VI. Discuss open and close access systems in a school library. 4+4

UNIT-IV

- VII. Discuss specific problems of school library along with their solutions. 4+4
- VIII. Elaborate library centered teaching. Discuss the role of a teacher in developing and making use of library in a school. 2+6

UNIT-V

IX. Write short notes on the following :

- (a) E-Library 2
- (b) Library rules and regulations 2
- (c) Reference service 2
- (d) Library software. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— सभी में से पाँच प्रश्नों का प्रयास करें। प्रश्न संख्या IX (यूनिट-V) अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट I से IV में से एक प्रश्न का चयन करें।

यूनिट—I

- I. स्कूल लाइब्रेरी से आपका क्या तात्पर्य है ? शिक्षा में स्कूल लाइब्रेरी के उद्देश्य और लक्ष्यों की चर्चा करें। 2+3+3
- II. लाइब्रेरी साइंस के पांच नियमों की चर्चा करें। लाइब्रेरी साइंस के पांचवें नियम के निहितार्थों की व्याख्या करें। 2+6

यूनिट—II

- III. लाइब्रेरी वर्गीकरण को परिभाषित करें। लाइब्रेरी वर्गीकरण की आवश्यकता और उद्देश्य की विस्तार में चर्चा करें। 2+3+3
- IV. संचलन सेवा क्या है ? चार्जिंग और डिस्चार्जिंग के ब्राउन सिस्टम की चर्चा करें। 2+6

ਯੂਨਿਟ—III

V. ਅਭਿਗਮਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਿਆ ਹੈ ? ਪਾँਚ ਪ੍ਰਵਿਠਿਯੋਂ ਕੀ ਮਦਦ ਸੇ ਇਸੇ ਸਮਝਾਓਂ।
3+5

VI. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਮੇਂ ਖੁਲੀ ਔਰ ਬੰਦ ਅਭਿਗਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
4+4

ਯੂਨਿਟ—IV

VII. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਮਸ਼ਿਆਔਂ ਕੀ ਉਨਕੇ ਸਮਾਧਾਨ ਕੇ ਸਾਥ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
4+4

VIII. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਸ਼ਣ ਕੋ ਵਿਸ਼ਤਾਰਿਤ ਕਰੋਂ। ਸਕੂਲ ਮੇਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਔਰ ਉਪਯੋਗ ਮੇਂ ਸ਼ਿਕਸ਼ਕ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ।
2+6

ਯੂਨਿਟ—V

IX. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਲਘੁ ਨੋਟ ਲਿਖੋਂ :-

(ਕ) ਈ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ	2
(ਖ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੇ ਨਿਯਮੋਂ ਔਰ ਕਾਨੂਨੋਂ	2
(ਗ) ਸੰਦਰਭ ਸੇਵਾ	2
(ਘ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸੌਫਟਵੇਯਰ।	2

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ IX (ਯੂਨਿਟ-V) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟਾਂ I ਤੋਂ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

I. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2+3+3

II. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਿਰਤਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2+6

ਯੂਨਿਟ-II

- III. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+3+3
- IV. ਸੰਚਲਨ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ ? ਚਾਰਜਿੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਉਨ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-III

- V. ਪਰੀਗ੍ਰਹਿਣ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀ ਹੈ ? ਪੰਜ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। 3+5
- VI. ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲੇ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+4

ਯੂਨਿਟ-IV

- VII. ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+4
- VIII. ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-V

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਲਘੁ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਈ-ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ 2
- (ਅ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 2
- (ੲ) ਹਵਾਲਾ ਸੇਵਾ 2
- (ਸ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ। 2

2010

Bachelor of Education (General)

Fourth Semester

E-4.1 & 4.2 [Opt. (viii)]: School Library and Information Services
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

x-x-x

UNIT – I

- I. "The school library is a part and parcel of a school set-up", explain. (8)
- II. Enlist five laws of library science. Explain the implications of Third Law of Library Science. (2+6)

UNIT – II

- III. What is meant by library cataloguing? Explain its objectives and importance. (2+3+3)
- IV. What is circulation service? Explain Browne system of charging and discharging with its advantages and disadvantages. (2+6)

UNIT – III

- V. Describe open and close access systems of the library. (4+4)
- VI. What are periodicals? Explain their importance and uses. (2+3+3)

UNIT – IV

- VII. Critically examine various problems of school libraries. Explain their solutions also. (4+4)
- VIII. Discuss the role of a teacher in developing and making use of a school library with reference to library centered teaching. (8)

UNIT – V

- IX. Write short notes on the following:-
 a) Qualities of School Librarian
 b) Reference Service
 c) Library Rules
 d) Library Softwares (4x2)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

नोट: प्रश्न संख्या 9 (भाग-5) अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक-एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करो।

- *_ *_ *-

भाग-1

1. 'स्कूल पुस्तकालय, स्कूल स्थापना का एक महत्वपूर्ण अंग है।' व्याख्या कीजिए।
2. प्रयोगशाला विज्ञान के पाँच नियमों की सूची बनाओ। प्रयोगशाला विज्ञान के तीसरे नियम की व्याख्या कीजिए।

भाग-2

3. पुस्तकालय सूचीबद्ध का क्या अर्थ है? इसके उद्देश्यों और महत्व की व्याख्या कीजिए।
4. परिसंचरण सेवाएं क्या हैं? इनको चार्ज और गैर-चार्ज करने की ब्राऊन प्रणाली को इसके लाभों और हानियों के साथ वर्णित कीजिए।

भाग-3

5. पुस्तकालय के खुली और बन्द प्रणालियों की व्याख्या कीजिए।
6. पत्र-पत्रिकाओं क्या हैं? इनके महत्व और उपयोगों की व्याख्या कीजिए।

भाग-4

7. स्कूल पुस्तकालय की विभिन्न समस्याओं का आलोचनात्मक निरीक्षण करो और इनको दूर करने के उपाय भी बताओ।
8. पुस्तकालय केन्द्रित अध्यापन के संदर्भ में स्कूल पुस्तकालय के प्रयोग और विकास में, अध्यापक की भूमिका की व्याख्या कीजिए।

भाग-5

9. निम्नलिखित विषयों पर संक्षेप टिप्पणी लिखो:—
 - (क) स्कूल लाइब्रेरियन के गुण।
 - (ख) संदर्भ सेवा।
 - (ग) पुस्तकालय के नियम।
 - (घ) पुस्तकालय साफ्टवेयर।

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_ *_ *-

ਭਾਗ-1

1. 'ਸਕੂਲ ਪੁਸਤਕਾਲਾ, ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਗ ਹੈ।' ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪੰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉ। ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਪੁਸਤਕਾਲਾ ਸੂਚੀਕਰਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਪਰਿਸੰਚਰਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਰੀਰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬ੍ਰਾਉਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇਸਦੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਦੀ ਖੁੱਲੀ ਅਤੇ ਬੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਮਿਆਦੀ ਪੜ੍ਹੀਕਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਸਕੂਲ ਪੁਸਤਕਾਲਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲ ਵੀ ਦਸੋ।
8. ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਕੇਂਦਰਤ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ, ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ:-
 - (ੳ) ਸਕੂਲ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਦੇ ਗੁੱਣ।
 - (ਅ) ਸੰਦਰਭ ਸੇਵਾ।
 - (ੲ) ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਦੇ ਨਿਯਮ।
 - (ਸ) ਪੁਸਤਕਾਲਾ ਸਾਫਟਵੇਅਰ।